

[Hanne Budtz.]

naturligvis også et væsentligt argument, men på den anden side må det tilføjes, at en mindre gruppe af fideikommissbesiddere ikke kan være interesseret i afløsningen, nemlig sådanne, hvis pengefideikommiss er anbragt i deres jord, i deres gods. Det er klart, at i disse tilfælde vil det være vanskeligere for den søn, der senere som arving skal overtage godset, til den tid at udrede en stor kapital til søskende. Jeg mener, det vil være rimeligt, om disse besidderes synspunkter bliver taget frem under en udvalgsbehandling, og at vi drøfter mulighederne for en særbehandling af disse fideikommiss.

Spørgsmålet om de ufødte successors stilling er afgjort ved højesteretsdommen af 1920, og det må erkendes, at ligesom den almindelige arvegangsorden kan ændres ved lov, må også en særlig successionsordning kunne ændres ved lov. I andre lande har man da også afløst pengefideikommisserne for ca. 100 år siden, og i flere andre lande har der ikke i adskillige århundreder været mulighed for at oprette dem. Jeg tror også, det betyder noget, at en del fideikommiss er blevet nedlagt administrativt, fordi de ikke længere kunne opfylde deres formål. Det er netop det synspunkt, jeg har forsøgt at gøre gældende, at fideikommisserne ikke længere svarer til de ønsker, som opretteren havde.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Erhard Jakobsen i, at lovforslagets konkrete indhold er meget klart formuleret, og i, at adgangen til at oprette familielegater bør opretholdes. Men så er spørgsmålet, om afløsningen skal være tvungen eller frivillig. Det er mig bekendt, at der har været ønsker fremme om, at den skulle være frivillig, men mit parti er af den opfattelse, at denne afløsning må være ensartet for alle, altså tvungen. Det ville jo heller ikke være særlig behageligt for den fideikommissbesidder, som besluttede sig til ikke at ville gennemføre en afløsning, idet han derved kunne komme ud for behøjdelser fra yngre sønner eller døtre.

Jeg havde ikke tænkt mig, at der ville blive rettet noget angreb på afgiften på de 4 pct., og jeg havde egentlig tænkt mig at erklære mig indforstået med den, men da jeg nu hører, at den ærede ordfører for so-

cialdemokratiet foreslår en højere afgift, ser jeg mig nødsaget til på mit partis vegne at tage forbehold med hensyn til afgiftens størrelse, idet vi i hvert fald ikke mener, den bør være højere end 4 pct.

Jeg kan ikke være enig med det ærede medlem hr. Paabøl i, at denne sag har noget med den almindelige arvelov at gøre. Arvelovskommissionens betænkning, som angår den almindelige arvegangsorden her i landet, har intet med denne ganske særlige successionsordning at gøre. Jeg mener ikke, der er noget i vejen for, at vi kan fremme denne sag særskilt uden på nogen måde at knytte den til den almindelige arvelov. Jeg vil derfor tilsige mit partis bistand til velvillig behandling af lovforslaget i et udvalg.

Johs. Christiansen: Når det i den nye grundlovs § 84 fastslås, at for fremtiden kan intet familiefideikommis oprettes, er det ingenlunde udtryk for nogen ny tanke. En tilsvarende bestemmelse blev foreslået allerede på den grundlovgivende forsamling i 1849, ligesom bestemmelsen også fandtes i flertallets grundlovsforslag 90 år senere. I relation til det nye forslag er det yderligere værd at erindre, at det i forfatningskommissionens forslag af 1937 hed, at det ved lov nærmere skulle bestemmes, hvordan de da bestående familiefideikommiss kunne overgå til fri ejendom.

Hvis man ser på det foreliggende forslag i belysning af disse fakta sammenholdt med lensafløsningens hele forløb i årene 1919—20, kan der næppe være større forundring over det skridt, den højtærede justitsminister nu har taget. Man må her navnlig også tage i betragtning, at selve det formål, der oprindeligt lå til grund for familiefideikommissernes oprettelse, forlængst har udspillet sin rolle. Herom siger professor Stig Juul i sin afhandling „Fideikommissarisk Substitution“ bl. a., hvis jeg må have lov at citere:

„Med de ændrede samfundsforhold spiller slægterne ikke længere nogen rolle som sådanne, og den tanke at forfordele de andre slægtninge til fordel for en enkelt for at gøre denne særlig egnet til at repræsentere slægten overfor omverdenen og til at bære familiens navn forekommer en moderne tankegang irrational.“

Den betragtning kan jeg ganske tiltræde